

การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวปรียานุช ลากเจริญ

001701

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

116๖๑๑๒8

CIVICS INSTRUCTION IN THE UPPER SECONDARY SCHOOL

Miss Preeyanuch Lapchareun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติ ให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.....
.....

.....
.....

.....
.....

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์ ดร. อัจฉรา ประไพตระกูล

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ นางสาวปริยานุช ลากเจริญ แผนกวิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2517

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำรวจปัญหาที่ครู นักเรียนประสบ ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในอันที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 25 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 แห่ง จำนวน 300 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 325 ชุด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดเป็นร้อยละ หากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

วิธีสอนที่ครูใช้บ่อยที่สุดคือบรรยาย การอธิบายประกอบการซักถาม การค้นคว้าประกอบการเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและฝึกแก้ปัญหาโดยการอภิปราย นอกจากนี้ครูได้แนะนำให้นักเรียนติดตามข่าวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ปัญหาสำคัญของครูที่ค้นพบจากการวิจัยนี้คือ โรงเรียนไม่

สามารถจัดหาแหล่งค้นคว้า หนังสืออ่านประกอบ เอกสารทางวิชาการ ตำรา และอุปกรณ์ประกอบการสอนให้กับครูและนักเรียนได้เพียงพอ ขณะที่นักเรียนประสบปัญหาเนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ ครูและนักเรียนทราบว่าการจัดกิจกรรมช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวาง แต่ครูมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการใช้จ่ายจึงไม่อาจจัดกิจกรรมได้ตามที่ต้องการ ในด้านการวัดผล ครูส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายเพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรจัดเพิ่มงบประมาณ เวลา อุปกรณ์การสอน และหนังสือสำหรับสอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้มากขึ้น ส่วนนักเรียนเสนอแนะว่า อุปกรณ์การสอนและหนังสือวิชาหน้าที่พลเมืองควรให้ทันสมัยเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตร และคุณภาพของวิชาหน้าที่พลเมืองให้ทันสมัย และเนื้อหาควรจะให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน และคำนึงถึงวุฒิภาวะของนักเรียนให้มากกว่านี้
2. โรงเรียนควรสนับสนุนในการจัดหาหนังสืออ่านประกอบ อุปกรณ์การสอนสำหรับครูและนักเรียนให้เพียงพอ
3. ครูสอนหน้าที่พลเมืองควรปรับปรุงตนเองในด้านความรู้ และวิธีสอน โดยการใช้อุปกรณ์การสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Civics Instruction in the Upper Secondary School
Name Miss Preeyanuch Lapchareun
Department Secondary Education
Academic Year 1974

ABSTRACT

Purposes:

The purposes of this research were to study the facts concerning Civics Instruction in the upper secondary school in North East of Thailand, to investigate problems of teachers and students, and also to find out their points of view and suggestions which should be helpful for improving the curriculum, textbooks, and Civics Instruction. The findings of this study would be valuable for teachers and students to improve their teaching and learning.

Procedures:

Questionnaires were sent to 25 Civics teachers and 300 students in the upper secondary schools. They were 15 government schools in North East of Thailand. All the questionnaires were returned. The obtained data were analyzed and tabulated by percentage, arithmetic mean, standard deviation and then presented in tables with explanations.

Conclusions:

The instructional methods often used were lecturing,

9

explaining with questions, and sometimes gave the students to express their opinions or to solve the problems by discussion. Students were suggested to follow the current events from newspapers, radio and academic manuals. The important problems that the teachers faced were the schools were unable to provide adequate resources, supplementary readings, academic manuals, textbooks and audio-visual aids. The research also showed that students disliked this subject because of the uninteresting content. Both teachers and students knew that activities were valuable to provide wide experiences, but lack of financial support made it is impossible. The purposes of evaluation were to measure the effectiveness of learning. The teachers suggested that the administrators should provide more money, time, instructional materials and books for Civics instruction. Students suggested that instructional materials and Civics textbooks should be revised to modernize.

Suggestions:

1. The Ministry of Education should improve and modernize the curriculum and qualities of Civics textbooks, and the content should be suitable to students' need and maturity.
2. The school should be supported to provide the supplementary readings and audio-visual aids for teachers and students.
3. The Civics teachers should try to improve themselves by enriching their knowledge and use more instructional media to improve their method of teaching.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" นี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากศาสตราจารย์ ดร. จรุงทัตน์ พุกกะมาน อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา ดร. อัจฉรา ประไพตระกูล อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ผู้พิพิธกุล อาจารย์ที่ปรึกษาทางคดีนิติ ที่ได้กรุณาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูงมาในโอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประจำจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่านที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล และอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง ตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วย

ปรียานุช ลากเจริญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	12
วิธีดำเนินการวิจัย	12
คุณค่าของการวิจัย	13
ความจำกัดของการวิจัย	14
คำจำกัดความในการวิจัย	14
2. งานค้นคว้าเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	17
3. วิธีดำเนินการวิจัย	29
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
5. สรุป อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	105
อภิปรายผลการวิจัย	113
ขอเสนอแนะ	116

บทที่

๓
หน้า

บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	126
ประวัติการศึกษา	155

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

	หน้า
1. งานพิเศษนอกเหนือจากชั่วโมงสอน	36
2. เหตุผลที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	37
3. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง .	38
4. หนังสือที่ใช้อ่านประกอบการสอน	39
5. สิ่งที่ยังส่งเสริมการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน	40
6. เหตุผลที่วิชาหน้าที่พลเมืองน่าสนใจ	41
7. เหตุผลที่วิชาหน้าที่พลเมืองไม่น่าสนใจ	42
8. เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	43
9. ประโยชน์ของเนื้อหาในค่านช่วยสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติ ...	44
10. ✓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาแบบเรียน	45
11. ✓ เนื้อเรื่องในวิชาหน้าที่พลเมืองที่น่าสนใจและเห็นว่ามีประโยชน์ต่อ ชีวิตประจำวัน	46
12. การเตรียมตัวก่อนทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	48
13. วัตถุประสงค์ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	49
14. การดำเนินการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	50
15. การสอนแต่ละครั้งมีหลักเกณฑ์ในการเลือกสอนให้เหมาะสม	51
16. ลักษณะการสอนโดยใช่แบบเรียน	52
17. ลักษณะการสอนแบบบรรยาย	53
18. กิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอน	54
19. วิธีสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง	55
20. ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	56
21. การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเสริม หลักสูตร	57

22. ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	58
23. ขอบคอบที่ใช้เพื่อการวัดผล... .. .	59
24. ระยะเวลาที่ทำการวัดผล	60
25. ความเข้าใจเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดผล	61
26. สิ่งที่สำคัญในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง	62
27. ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากหลักสูตร แบบเรียนหน้าที่พลเมือง... .. .	63
28. ปัญหาเกี่ยวกับการสอน... .. .	64
29. ปัญหาที่ประสพในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	65
30. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน... .. .	66
31. ปัญหาที่ครูอาจารย์ประสพในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง... .. .	67
32. ครูอาจารย์ประสพปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน	68
33. อุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	69
34. บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อประสพปัญหา... .. .	70
35. เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง... .. .	72
36. เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง	74
37. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง	75
38. ความรู้สึกของนักเรียนขณะที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง	76
39. ประโยชน์ที่ได้รับในการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	77
40. เนื้อเรื่องที่นักเรียนสนใจและเห็นว่ามียประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	78
41. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบวิชาหน้าที่พลเมือง	80
42. การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	81
43. สิ่งที่ยังส่งเสริมการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนตามความคิด- เห็นของนักเรียน... .. .	82
44. ประโยชน์ของเนื้อหาในค่านช่วยสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติ	83

45. ความคิดเห็นต่อวิธีสอน กิจกรรม และอุปกรณ์ที่ครูใช้ประกอบการสอน วิชาหน้าที่พลเมือง	85
46. ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง	87
47. วิธีการวัดผลของครู	88
48. โอกาสที่นักเรียนต้องการให้ครูวัดผล	89
49. สิ่งที่ครูเน้นในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง	90
50. ลักษณะของครูที่นักเรียนต้องการ	91
51. บุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา	92

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย